

Úgy tudom, erdészek voltak...

Gátszakadás Tarpánál 2001. március 6.

Tóth János felvétele

Vasárnap hajnali fél ötkor szólt a telefon. Bánó vagyok, hallom félálomban, Tarpára indulok ötszáz konzervvel. Egyedül megyek, ha gondolod, tarts velem. Mire *Bánó László* a mondatot befejezte, már félig fel voltam öltözve. Hát hogy ne mennék... közvetlen tapasztalni az immár évente menetrendszerűen lezúduló árvíz iszonyú pusztítását, a szívemhez oly közeli tájon élő emberek heroikus küzdelmét.

Ragyogó napsütéses reggelen közeledtünk úticélunk felé. *Kovács Gábor* vezérigazgató jelzésére Fehérgyarmat felől próbálkoztunk. Nem tudtuk, mi vár ránk, hiszen a tarpai gátszakadáson javában dolgoztak az emberek. Tivadarnál még átjutottunk, de a gát túloldalán a rend őrei tartóztattak fel. Igaz, csak egy pillanatra, mert amikor megtudták utunk igazi célját, azon nyomban átengedtek. „Aztán vigyázzanak, tartsák az útkoronát, nehogy úgy járjanak, mint az a lajtoskocsi, amelyik Tarpa előtt a vízbe fordult.” S valóban. Alig értünk a faluba vezető útra, máris összetorlódott kocsisor jelezte, hogy valami baj van. Éppen most jön a daruskocsi kiemelni a

vízszállítót – mondja a szemmel láthatóan kimerült kiskatoná. Várni kell, míg végez. Körülnézünk. A normandiai partraszállásnál lehetett ilyen jelent, ahogy azt filmekben láhattuk. A megrekedt kocsisor felett helikopterek húznak a jó ötszáz méterre lévő gátszakadás fölé. Hosszú kötélén cipelik a kö-

vekből álló, majd köbméteres csomagot. Ledobták, majd irány vissza, a depóhoz. Jellegetes hangjuk valóban háborús hangulatot idéz. A front a gátnál van, de az ellenség már előzőnlötte a környéket. Az úton tízcenti vastagon folyik át a mélyebb részek felé. Jobbra néhány éve telepített gyümölcsös áll

„derékig” vízben. A fakoronákon a hömpölygő árból kifésült széna, szalma különleges egyenfrizurát képez. Bánó Laci csokoládéval kínálja a kiskatonákat, miközben a daruskocsi kiemeli a vízbefordultat. Lassan araszolunk Tarpa felé, ahol a mélyebb részeken épült házak vályogtéglaí beleroggyantak a kőborló Tiszába.

A főtéren nagy a sürgés-forgás. Mindenki teszi a dolgát a pánik legkisebb jele nélkül. Bánó Laci illetékest keres, akinek átadhatja az UTILIS Kft. adományát, a három mázsza ételkonzervet. Miközben a jegyzői eligazítás után az iskolaépület elé kanyarodunk, már körülveszik a kocsit a helybéliek. Örülnek az élelmiszernek, de kissé zavartan közlik, hogy fertőtlenítőszerre van most a legnagyobb szükség. A konzerves tálcák egykettőre a gyűjtőhelyre kerülnek. Felvilágosítást kérünk, hogy milyen a helyzet Beregsurány irányában, ahol a bockereki erdész kollégát keresnénk. Az útról már visszahúzódott, de jobbra, balra mindenhol az árvíz nyoma. Vámosatyát sem kímélte. Nagy Zoltán kerületvezető erdész szolgálati háza a bockereki erdőben van. Családjával a faluban épített házban él. Ott kerestük délidőben. Felesége nyitott ajtót. Jöttünk célját hallva szolt: „Hát akkor felébresztem”. Nofene, gondoltam, délidőben aludni, mikor a nagy veszedelem még nem vonult el. De aztán Zoltán kért elnézést, hogy ötnapi folyamatos éjjel-nappali munka után ledőlt egy óracsikára. Most rajtunk volt a szabadkozás sora, de ha már itt vagyunk, kértem, szóljon néhány szót a történeteikről.

– Százhusz milliméter eső esett néhány nap alatt a térségben. Kárpátalján a hegyekben másfél méteres hó. A nappali hőmérséklet 8–12 Celsius. Nem csoda, hogy lezúdult a hatalmas áradat, sodorva maga előtt gátat, házakat. A tarpai gátszakadás után tizenhat óra múlva itt zubogott a víz a bockereki erdőben. Egy ma-

Nagy Zoltán erdész

gaslesről figyeltem a környéket, amikor meghallottam az avar alatt lopakodó víz hangját. Semmihez sem hasonlítható, háborzongató hang volt. Mintha száz és száz ezer kígyó csúszna egyszerre azonos irányba. Egy-másfél óra alatt már tengert láttunk. Tíz centit emelkedett percenként.

Az erdészházból mentettem, ami menthető. Már csak az aggastyánkorú kutyámat kellett kihoznom. Nem szerettem volna, ha élete ily csúfosan ér véget. A kárt majd csak hónapok múlva tudjuk felmérni igazán. Ilyenkor a vad már erősen vemhes, a szarvason kívül nemigen tud menekülni a hirtelen jött áradás elől. A magukra maradt kóbor kutyák is kiéheztek, zaklatják a menekülő vadat. A fegyvereket bevonták, nem lehet mit tenni.

Nagy Zoltán egyedül maradt a védekezéssel. A falut pánikszerűen kitelepítették, ami túlzásnak bizonyult. Megittuk a kínált forró feketét, és hagytuk volna tovább aludni Nagy Zoltán erdészt.

– Most már mindegy – mondta –, azal beült a terepjáróba, és irány vissza, a területre. A víz még ott van.

A hazafelé vezető út mindkét oldalán az új élet halványzöld színe fakadt a rügyekből. Gyertyánok, fűzek, nyírek. Fülembre csengett a tarpai főtérrel előzőben hallott kérdés-felelet:

– Kik hozták ezt...

– Úgy tudom, erdészek voltak.

Pápai Gábor

